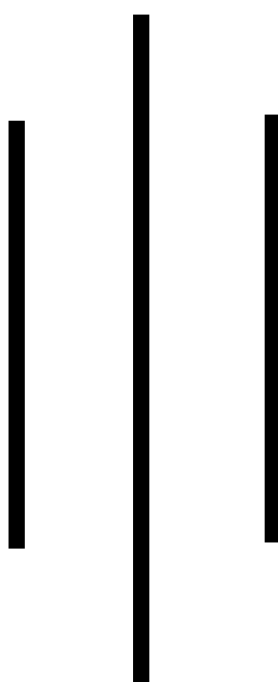

..... बाल क्लवको विधान, २०८० (नमुना)

..... नगरपालिका/गाँउपालिका

....., कर्णाली प्रदेश, नेपाल

..... बाल क्लवको विधान, २०८०

प्रस्तावना:

बालबालिकाको हक, हित, अधिकार र दायित्वलाई प्रचलन गराउन बालबालिका सम्बन्धि नियमावली, २०७८ को नियम ३ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी कर्णाली प्रदेश जिल्ला.....नगर/उपालिका..... वडा नं स्थित स्तरिय बालबालिकाहरूको भेलाबाट यो विधान तर्जुमा गरिएको छ ।

परिच्छेद -१

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यो बाल क्लवको नाम रहेको छ ।
(२) यो विधान मा दर्ता भएको मिति देखि प्रारम्भ हुनेछ ।
२. परिभाषा: विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस विधानमा,-
 - (क) “ऐन” भन्नाले बालबालिका सम्बन्धी ऐन, २०७५ सम्झनु पर्छ ।
 - (ख) “कार्य समिति” भन्नाले दफा १० बमोजिमको समिति सम्झनु पर्छ ।
 - (ग) “नियमावली” भन्नाले बालबालिका सम्बन्धी नियमावली, २०७८ सम्झनु पर्छ ।
 - (घ) “बाल क्लव” भन्नाले विद्यालय वा समुदाय स्तरमा बालबालिकाले आफ्नो हक अधिकारको संरक्षण र क्षमता विकासको लागि गठन गरेको बाल क्लव सम्झनु पर्छ ।
 - (ङ) “बाल अधिकार समिति” भन्नाले बाल अधिकार संरक्षण तथा प्रबर्द्धन सम्बन्धी कार्यविधि २०.... को परिच्छेद को दफा बमोजिम गठन भएको स्थानीय बाल अधिकार समितिनगरपालिका/ गाँउपालिका सम्झनु पर्छ ।

- (च) “बालबालिका” भन्नाले १८ वर्ष उमेर पूरा नभएका व्यक्तिलाई सम्झनु पर्छ।
- (छ) “सदस्य” भन्नाले दफा ७ बमोजिम सदस्यता लिएको व्यक्ति सम्झनु पर्छ।

३. बाल क्लबको सचिवालय र छाप: (१) बाल क्लबको सचिवालयमा रहनेछ।
- (२)बाल क्लबको छाप अनुसूची-१ बमोजिम हुनेछ।

परिच्छेद-२

बाल क्लब गठनको उद्देश्य, काम र कर्तव्य

४. बाल क्लब गठनको उद्देश्य: बाल क्लब गठनको उद्देश्य देहाय बमोजिम हुनेछ:-
- क) बालबालिकाको चासो र सरोकारका बिषयमा सहभागिता सुनिश्चित गर्ने,
- ख) बालबालिकाको हक, हित र अधिकारलाई प्रबर्द्धन गर्ने,
- ग) बालबालिकाको आधारभुत सूचनाको बारेमा सूचित गराउने,
- घ) बालबालिका बिरुद्ध हुने हिंसा, दुर्व्यबहार, हानि र शोषण, बिरुद्ध सचेतिकरण गर्ने।
- ड)
५. बाल क्लबको काम र कर्तव्य: बाल क्लबको काम र कर्तव्य नियमावलीको नियम ५ का अतिरिक्त देहाय बमोजिम हुनेछ:-
- क. शैक्षिक गतिविधि एवं अतिरिक्त क्रियाकलापका लागि स्थानीय तह, विद्यालय, अभिभावक, साझेदार संस्था एवं सरोकारवालासंग समन्वय गर्ने,

- ख. बालबालिकाको क्षमता विकास तथा सचेतना जगाउने भित्ते पत्रिका, समाचार, बुलेटिन, पोष्टर, मुखपत्र, पत्रिका आदि प्रकाशन गर्ने,
- ग. बालबालिकाको शैक्षिक तथा विभिन्न रचनात्मक क्रियाकलाप संचालन गर्ने,
- घ. बालबालिकासँग सम्बन्धीत विभिन्न संघ संस्थासँग समन्वय कायम गरी बालबालिकाको उच्चतम हितमा निरन्तर कार्य गर्ने,
- ङ. बालबालिकाहरुलाई कुलत, दुर्व्यसन, भेदभाव र खराब आचरणबाट बचाउन प्रयास गर्ने,
- च. बालबालिकाको लागि ज्ञानमूलक प्रतिभा प्रस्फुटन, साँस्कृतिक गतिविधि तथा अन्य प्रतियोगितात्मक कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने,
- छ. बाल भेला, छलफल र अन्तरक्रिया कार्यक्रमको आयोजना गर्ने,
- ज. विद्यालय तथा समुदायको विकासमा सदैव जागरुक भई योगदान पुऱ्याउने,
- झ. विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिकाको विद्यालय भर्ना तथा निरन्तरताको लागि आवश्यक अभियान संचालन गर्ने,
- ञ. बाल नेतृत्व विकास, बाल स्वास्थ्य र सरसफाइ सम्बन्धी रचनात्मक कार्यक्रम संचालन गर्ने,
- ट. शैक्षिक क्यालेण्डरको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा सहयोग पुऱ्याउने,
- ठ. बालमैत्री विद्यालय निर्माणका लागि पैरवी गर्ने,
- ड. बाल विवाह, बाल दुर्व्यवहार, बाल यौन शोषण तथा बालबालिका प्रति हुने हिंसा विरुद्ध सचेतना जगाउने र त्यस्तो काम गर्ने जो कोही विरुद्ध आवाज उठाई सम्बन्धित निकायमा कारबाहीको लागि पहल गर्ने,

- ढ. बालबालिकाको समस्या पहिचान गरी सो समस्या सम्बन्धित निकायमा पुऱ्याउन सहजीकरण गर्ने,
- ण. बालबालिका सम्बन्धी निशुल्क टेलिफोन नम्बर नेपाल प्रहरीको १००, बालबालिका खोजतलास सेवा १०४ र बाल हेल्पलाइन १०९८ को बारे जानकारी गराउने।
- त.

परिच्छेद -३

बाल क्लबको सदस्यता सम्बन्धी व्यवस्था

६. बाल क्लबको सदस्यता: (१) समुदायमा रहेका १८ वर्ष उमेर पुरा नभएका बालबालिका बाल क्लबमा सदस्य रहन सक्नेछन।
७. सदस्यको योग्यता: (१) यस बाल क्लबमा देहाय बमोजिमका बालबालिका सदस्य हुन पाउने छन:-
- क. १० वर्ष उमेर पूरा भई १८ वर्ष ननाघेको,
- ख. बाल क्लबको मार्गदर्शन वा विद्यान प्रति प्रतिबद्ध रहेको,
- ग. इमान्दार, नैतिकवान, कर्तव्य प्रति सजग र सदाचारी रहेको।
- (२) बाल क्लव गठन गर्दा सबै लिङ्ग, जाति, क्षेत्र, धर्म, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गता आदि लगाएत समावेशी सिद्धान्तको आधारमा गठन गरिनेछ।
- (३)क्लवको सदस्य हुन इच्छुक बालबालिकाले आफ्नो उमेर खुलाई बाल क्लबमा सदस्यताको लागि निवेदन दिन सक्नेछन।
८. सदस्यता खारेजी: (१) देहायको अवस्थामा बाल क्लबमा रहेका सदस्यको सदस्यता खारेज हुनेछ:-
- क. निजको उमेर १८ वर्ष उमेर पूरा भएमा
- ख. निजको मृत्यु भएमा,

- ग. विधान विपरित कार्य गरेको भनी क्लबको बैठकको दुई तिहाई बहुमत सदस्यले हटाएमा,
घ. विना सूचना समितिको ३ वटा बैठकमा लगातार अनुपस्थित भएमा।
ङ. निजले कार्यसमिति समक्ष राजीनामा दिएमा।

(२) अध्यक्षको हकमा कार्यसमिति समक्ष र सदस्यको हकमा अध्यक्ष समक्ष राजीनामा दिनुपर्नेछ।

परिच्छेद -४

बाल क्लबको साधारण सभा सम्बन्धी व्यवस्था

९. साधारण सभा: (१) बाल क्लबको साधारण सभा वर्षको एक पटक बस्नेछ।
(२) साधारण सभाको सूचना प्रत्येक सदस्यलाई एक महिना अगावै सचिवले दिनु पर्नेछ।
(३) हरेक साधारण सभामा आगामी एक वर्षको लागि क्लबको कार्य समितिका पदाधिकारी एवम् सदस्यको चयन गरिनेछ।
(४) साधारण सभामा क्लबको वार्षिक कार्य प्रगती प्रतिवेदन र वार्षिक कार्ययोजना सम्बन्धी प्रस्तावहरू निर्णयार्थ क्लबले पेश गर्नेछ।
(५) क्लबका साधारण सदस्यहरूको एकाउन्न प्रतिशत उपस्थितिलाई साधारण सभाको गणपुरक संख्या मानिनेछ।
(६) विद्यालय, वडा, स्थानीय तह एवं सरोकारवालाले साधारण सभा आयोजना र सञ्चालनका लागि आवश्यक समन्वय, सहयोग तथा सहजीकरण गर्न सक्नेछ।

परिच्छेद -५

समिति गठन प्रक्रिया

१०. बाल क्लबको कार्य समिति गठन: (१) बाल क्लब कार्यसमितिको गठन समावेशी सिद्धान्तका आधारमा प्रतिनिधित्व हुने गरी गरिनेछ।

(२) कार्यसमितिमा देहायबमोजिमका पदाधिकारी बाल क्लबको साधारण सभाबाट चयन हुनेछनः-

(क) अध्यक्ष	- १ जना
(ख) उपाध्यक्ष	- १ जना
(ग) सचिव	- १ जना
(घ) सह- सचिव	- १ जना
(ङ) कोषाध्यक्ष	- १ जना
(च) सदस्य	- ४

(३) उपदफा (२) बमोजिमको समितिमा अध्यक्ष वा सचिव सहित ३ जना महिला सहभागिता अनिवार्य हुनेछ।

११. सल्लाहकार समिति: (१) स्थानीय शिक्षक, सामाजिक कार्यकर्ता, सामाजिक क्षेत्रमा योगदान पुऱ्याएका वा अनुभव हाँसिल गरेका व्यक्ति तथा अभिभावक मध्येबाट आवश्यकता अनुसार साधारण सभाबाट बढीमा ५ जना सदस्य सल्लाहकार समितिमा नियुक्ति गर्नुपर्नेछ।

(२) बाल क्लबको निवर्तमान अध्यक्ष पदेन सल्लाहकार हुनेछ।

१२. संरक्षक: (१) बाल क्लबको संरक्षक सम्बन्धित कार्य समितिले तोकेको व्यक्ति हुनेछ।

(२) बाल क्लबको सम्पूर्ण अभिभावकत्व संरक्षकले गर्नेछ।

१३. सदस्यको पदावधि: (१) बाल क्लबका सदस्यको पदावधि चयन भएको मितिले दुई वर्षको हुनेछ।

(२) दफा ९ बमोजिम कुनै पदाधिकारीको पद रिक्त भएमा बाँकी अवधिका लागि बाल क्लबको कार्यसमितिले रिक्त पदाधिकारीको सर्वसम्मत चयन गर्ने।

परिच्छेद-६

क्लबका पदाधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार

१४. पदाधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार: पदाधिकारीको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

क. अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार:

१. क्लबको बैठक र साधारण सभाको अध्यक्षता ग्रहण गर्ने,
२. क्लबको बैठक वा साधारण सभामा आवश्यक प्रस्ताव र कागजात पेश गर्ने,
३. क्लबका कागजात सुरक्षित राख्ने र राख्न लगाउने,
४. क्लबको निर्णय र स्थानिय बाल अधिकार समितिको निर्देशन कार्यान्वयन गर्ने गराउने,
५. क्लबको तर्फबाट कुनै कार्यक्रममा सहभागी हुनुपर्ने भएमा क्लबको प्रतिनिधित्व गर्ने वा प्रतिनिधि चयन गरी पठाउने,
६. उपाध्यक्ष र सदस्यलाई कार्यभार विभाजन गरिदिने,
७. सात दिन भन्दा बढी समयका लागि अनुपस्थित भएमा उपाध्यक्षलाई र उपाध्यक्ष नभएमा कार्यसमिति मध्येबाट वरिष्ठ सदस्यलाई कार्यवाहक अध्यक्ष तोक्ने,
८. बाल क्लबले वडा स्तरीय बालअधिकार समिति, स्थानीय बाल अधिकार समिति र बालबालिका सँग सम्बन्धित संघसंस्था वा निकायसँग कार्यक्रमको माग गर्ने र कार्यान्वयन गर्ने गराउने,
९. बालक्लबको नेतृत्व प्रदान गर्न र सम्पर्क समन्वय गरी बाल अधिकार स्थापित गर्न निरन्तर पहल गर्ने।

ख. उपाध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार:

१. अध्यक्षको अनुपस्थितमा कार्यवाहक अध्यक्ष भई कार्य गर्ने।

ग. सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार:

१. क्लबको स्वीकृत कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने,
२. बालबालिका वा बाल क्लबसँग सम्बन्धित व्यक्तिको अध्यावधिक अभिलेख राख्ने,
३. क्लबको चल, अचल तथा जिन्सी सम्पत्तिको लगत राख्ने,
४. क्लबको बैठको माइनुट गर्ने, निर्णय गर्ने, पुस्तिका जिम्मा लिने र निर्णय प्रमाणित गर्ने,
५. क्लबको प्रशासकीय कार्य गर्ने,
६. अध्यक्षको निर्देशन अनुसार बैठक बोलाउने।

घ. सहसचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार:

१. सचिवको अनुपस्थितमा सचिवको जिम्मेवारी लिई कार्य गर्ने।

ङ. कोषाध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार:

१. क्लबको आय व्यय दुरुस्त राख्ने,
२. आर्थिक बजेट तयार गरी क्लबको बैठकमा पेश गर्ने,
३. स्रोत पहिचान गर्ने,
४. आर्थिक कारोवार सम्बन्धी जिम्मेवारी पुरा गर्ने।

च. सदस्यहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार:

१. बैठकमा सहभागी हुने,
२. निर्णयको लागि आफ्नो मत पेश गर्ने,
३. तोकिएको कार्य गर्ने,
४. क्लबको हित हुने अन्य रचनात्मक कार्य गर्ने।

१५. ठक सम्बन्धी व्यवस्था: (१) बाल क्लबको बैठक महिनाको एक पटक बस्नेछ।
 (२) बैठकको गणपुरक संख्या एकाउन्न प्रतिशतको उपस्थितिलाई मानिनेछ।
१६. निर्णय: बाल क्लबको बैठकमा बहुमतको निर्णय मान्य हुनेछ तर मत बराबर भएमा अध्यक्षले निर्णायक मत दिन सक्नेछन।
१७. कार्य समितिको चयन: बाल क्लबको कार्य समितिको चयन प्रत्येक वर्षको असोज १५ सम्ममा वार्षिक साधारण सभाबाट गरिने छ।

परिच्छेद -७

विविध

१८. कार्य समितिका सदस्य छनौट प्रक्रिया: बाल क्लबको विधानमा व्यवस्था भए बमोजिम कार्य समितिको चयन सकेसम्म सर्वसहमतिका आधारमा गरिनेछ। सर्वसहमति हुन नसकेको खण्डमा कार्य समितिका सदस्य छनौटका लागि साधारण सभाले बहुमतीय निर्वाचन प्रणाली मार्फत अवलम्बन गर्न सक्नेछ। कार्यसमिति छनौटका लागि आवश्यकता अनुसार साधारण सभाले संरक्षक एवं सल्लाहकार समितिका सदस्यको सुझाव लिनेछ।
१९. बाल क्लब नवीकरण र प्रतिवेदन: (१) बाल क्लबले प्रत्येक आर्थिक वर्ष नियमावलीको नियम ४ को उपनियम (१) बमोजिम बाल क्लब नवीकरण गरिनेछ।
 (२) वार्षिक साधारण सभाबाट पारित वार्षिक प्रतिवेदन स्थानीय बाल अधिकार समितिमा प्रत्येक वर्षको भाद्र मसान्तभित्र पेश गरिनेछ।

अनुसूची -१

बाल क्लबको छाप तथा लोगो

बाल क्लबको लोगो गोलो घेराभित्र सम्बन्धित बालक्लबको नाम र ठेगाना साथै त्यसको बीचमा बालक र बालिको हातमा किताब फैलाएर लिएका वा हुनेछन।

बालक्लबले आफ्नो लोगो अनुसारको छाप बनाउन सक्नेछ।